

Industriens Pensions overtagelse af PNN Pension og PHI Pension

J.nr. 4/0120-0401-0043/TIF/SEM

Konkurrencestyrelsen har den 3. august 2009 modtaget anmeldelse af fusion mellem Industriens Pensionsforsikring A/S, Pensionskassen for Nærings- og Nydelsesmiddelområdet og Pensionskassen for Håndværk og Industri, med Industriens Pensionsforsikring A/S som det fortsættende selskab.[\[1\]](#)

Parterne

Industriens Pensionsforsikring A/S (IP) er et arbejdsmarkedsrelateret livsforsikringsaktieselskab, der er etableret for at varetage den arbejdsmarkedspensionsordning, som siden 1993 har været en del af overenskomsterne mellem fagforbund under CO-industri og Dansk Industri. IP er et 100 pct. ejet datterselskab af IndustriPension Holding A/S. I 2008 havde IP 366.790 medlemmer ansat i 8.000 virksomheder inden for industriens område. I 2008 havde IP en præmieindtægt på 5,89 mia. kr., og balancen udgjorde i samme år 61,78 mia. kr.

Pensionskassen for Nærings- og Nydelsesmiddelområdet (PNN) er en tværgående pensionskasse, som er etableret i fællesskab med branchens fagforbund og arbejdsgiverforeninger for at varetage den arbejdsmarkedspensionsordning, der siden 1993 har været en del af overenskomsterne mellem branchens parter. I 2008 havde PNN 34.137 medlemmer ansat i 473 virksomheder indenfor slagteribranchen. I 2008 havde PNN en præmieindtægt på 476 mio. kr., og balancen udgjorde i samme år 4,36 mia. kr.

Pensionskassen for Håndværk og Industri (PHI) er ligeledes en tværgående pensionskasse, som er etableret i fællesskab med branchens fagforbund og arbejdsgiverforeninger for at varetage den arbejdsmarkedspensionsordning, der siden 1993 har været en del af overenskomsterne mellem parterne. PHI havde i 2008 19.426 medlemmer ansat i 685 virksomheder indenfor bager- og møllerbranchen, sukkervare- og chokoladebranchen, samt tobaks- og mejeribranchen. I 2008 havde PHI en præmieindtægt på 237 mio. kr., og balancen udgjorde i samme år 1,76 mia. kr.

Alle tre pensionsselskaber varetager kollektivt aftalte pensionsordninger, hvor bidragene er obligatoriske for den enkelte forsikrede. Derudover har IP indenfor de seneste år åbnet for forskellige former for frivillige indbetalinger fra personer, der i forvejen er omfattet af de kollektive pensionsordninger i IP. I 2008 udgjorde de frivillige bidrag til IP 18 mio. kr.

Transaktionen

De tre selskabers bestyrelser har den 30. april 2009 truffet beslutning om at indstille til generalforsamlingerne i de respektive selskaber, at disse fusioneres med IP som det fortsættende selskab og med regnskabsmæssig virkning fra den 1. januar 2009. Beslutningen om at fusionere er blevet vedtaget på ekstraordinære generalforsamlinger den 24. juni 2009.

Ved fusionen fortsætter IP, og PHI og PNN ophører. IP overtager samtlige aktiver og passiver og alle de nødvendige rettigheder og forpligtelser, der findes i de ophørende selskaber fra 1. januar 2009. Da de ophørende selskaber er tværgående pensionskasser og dermed foreninger, sker der ikke nogen betaling for aktier (jf. fusionsbekendtgørelsens §6 stk. 3).

Jurisdiktion

Da IP overtager samtlige aktiver og passiver og alle nødvendige rettigheder og forpligtelser hos de ophørende selskaber, er der tale om en fusion omfattet af konkurrencelovens § 12 a, stk. 1 nr. 1. I 2008 var IPs omsætning 5,89 mia. kr., mens omsætningen for PHI og PNN var henholdsvis 237 mio. kr. og 476 mio. kr. De deltagende virksomheders samlede omsætning overstiger således omsætningstærskelværdierne i konkurrencelovens § 12, stk. 1.

Overtagelsen udgør derfor en fusion omfattet af konkurrencelovens bestemmelser om fusionskontrol, jf. konkurrencelovens § 12 a, stk. 1, nr. 2. Det betyder, at den skal anmeldes og ikke må gennemføres, før Konkurrencerådet har godkendt den, jf. § 12 b, stk. 1, og § 12 c, stk. 5.

Markedsbeskrivelse

Konkurrencestyrelsen vurderer, at markedet skal afgrænses både i forhold til pensionsselskabernes udbud af livsforsikringer og pensioner, samt i forhold til pensionsselskabernes køb af forsikringsadministrative ydelser og formueforvaltningsydelser.

Afsætningsmarkederne

Markedet for livsforsikringer og pensioner (L&P-markedet) deles normalt^[2] op i tre kategorier. Fusionsparterne anfører, at der kan skelnes mellem (i) individuelt tegnede livsforsikringer og pensioner og (ii) firmapensionsordninger, som aftales mellem arbejdsgiver og livsforsikringsselskab, og (iii) arbejdsmarkedspensionsordninger, der er indgået mellem overenskomstparter. Sidstnævnte to kategorier omtales også som kollektivt tegnede livsforsikringer og pensioner.

Både IP, PHI og PNN er aktive på er markedet for arbejdsmarkedspensionsordninger (AMP-markedet). Derudover har IP åbnet for forskellige former for frivillige indbetalinger fra personer, der i forvejen er omfattet af de kollektive pensionsordninger i IP.

Konkurrencestyrelsen overvejede i en tidligere fusion på området^[3], om der eksisterer et særskilt AMP-marked, eller om markedet skal afgrænses mere snævert end L&P-markedet.

Overvejelser omkring et særskilt AMP-marked grunder bl.a. i, at pensionsselskaberne påpeger, at det er karakteristisk for udbydere af arbejdsmarkedspensionsordninger at stå i et nært forhold til de overenskomstparter, der har truffet aftale om, at der skal indbetales til ordningerne. Overenskomstparterne indtager en stor del af – og i mange tilfælde samtlige – bestyrelsesposter i arbejdsmarkedspensionsselskaberne.

I de tre pensionsselskaber kan de forsikrede desuden kun flytte deres pensionsordning til en konkurrent i forbindelse med jobskifte eller virksomhedsoverdragelse, som indebærer, at de forsikrede skifter til en overenskomst, der ikke er omfattet af de tre selskaber. Endvidere anfører

fusionsparterne, at det er op til overenskomstparterne at aftale, til hvilket pensionsinstitut pensionsbidrag der betales. Dette fastsættes i de kollektive overenskomster på arbejdsmarkedet.

Konkurrencestyrelsen finder dog, at den præcise afgrænsning af afsætningsmarkedet kan stå åben, da den påtænkte fusion uanset afgrænsning af afsætningsmarkedet ikke giver anledning til konkurrencemæssige problemer.

Selvom IP også tilbyder at forvalte individuelt tegnede livsforsikringer og pensioner, vurderer styrelsen, at det ikke er relevant i nærværende sag at afgrænse et særskilt marked for individuelt tegnede ordninger. Baggrunden for dette er, at ændringen i koncentrationen på markedet for individuelle ordninger som følge af fusionen vil være ubetydelig fra et konkurrencemæssigt perspektiv.

Indkøbsmarkederne

Konkurrencestyrelsen har i en tidligere fusion³ på området vurderet, at indkøbsmarkederne kan opdeles i et marked for forsikringsadministrative ydelser, og et marked for formueforvaltningsydelser. Ved både forsikringsadministrative ydelser og formueforvaltningsydelser er køberkredsen væsentlig bredere end blot udbydere af arbejdsmarkedspensioner.

PNN og PHI har en stor del af deres forsikringsadministrative ydelser outsourcet, idet de i fællesskab køber disse ydelser hos AP PensionService A/S, som varetager denne opgave til og med 2009. Derimod varetager IP selv forsikringsadministrationen, efter at administrationen fra den 1. januar 2007 er blevet insourcet fra ATP PensionsService A/S. Fra 2010 vil al forsikringsadministration således varetages af IP.

Fusionsparterne har alle helt eller delvist outsourcet formueforvaltningen. IP har egen investeringsafdeling og derudover 17 forskellige formueforvaltere, både indenlandske og udenlandske, mens PHI og PNNs investeringer varetages af Danske Capital, da selskaberne alene investerer i obligationer. Når fusionen er gennemført, vil aftalen med Danske Capital blive opsagt, og obligationsporteføljen som hidrører fra PNN og PHI vil blive forvaltet af IPs egen investeringsafdeling.

Pensionsselskaber, forsikringsinstitutter, pengeinstitutter mv. placerer modtagne indbetalinger i en bred vifte af forskellige aktiver for i egen interesse at opnå en spredning af risikoen og for at opfylde kravene i lovgivningen. Forskellige aktører kan derfor have forskellige præferencer for hvordan aktiver forvaltes, idet fx mindre pensionsselskaber kan vælge udelukkende at investere i obligationer. Markedet for formueforvaltning vil derfor eventuelt kunne opdeles yderligere. Stillingtagen hertil er imidlertid ikke nødvendig, da det ikke vil have betydning for den endelige vurdering i sagen.

Konkurrencestyrelsen finder derfor, at de tre pensionsselskaber er aktive på markedet for indkøb af henholdsvis forsikringsadministrative og formueforvaltningsydelser. Konkurrencestyrelsen vil dog lade afgrænsningen af disse markeder stå åben, herunder om markederne kan opdeles yderligere, da det ikke har betydning for vurderingen af fusionen.

Geografiske markeder

Hvad angår afsætningsmarkedets geografiske afgrænsning, anfører pensionsselskaberne, at dette kan afgrænses til Danmark, idet der er tale om pensionsordninger som er baseret på kollektive overenskomster. Konkurrencestyrelsen deler parternes opfattelse. Et eventuelt delmarked for arbejdsmarkedspensioner kan herefter fastlægges som dansk, hvilket ifølge EU-Kommissionens tidligere beslutninger også gælder for det bredere marked for livs- og pensionsprodukter.[\[4\]](#)

Udbyderne af formueforvaltning er både danske og udenlandske virksomheder, hvorfor et marked for indkøb af formueforvaltningsydelser må umiddelbart vurderes, at være bredere end nationalt. Konkurrencestyrelsen har dog ikke taget nærmere stilling til, om markedet bør afgrænses bredere end nationalt, da det ikke har betydning for vurderingen af fusionen.

Parternes stilling på markedet

Pensionsselskaberne er aktive på AMP-markedet, hvor der i 2007 var tale om præmieindtægter på i alt 44,8 mia. kr. AMP-markedet er som nævnt en del af det danske L&P-marked, hvor de samlede præmieindtægter i 2007 beløb sig på 98 mia. kr.

Ud fra tabel 1 ses det, at de tre selskaber i 2007 tilsammen havde en markedsandel på 14,2 pct. på AMP-markedet, mens selskabernes markedsandel på L&P-markedet var 6,5 pct. i samme periode.

Tabel 1: Fusionsparternes markedsandele på AMP og L&P-markedet i Danmark - 2007

	PNN	PHI	IP	I alt
Markedsandel	1,0 pct.	0,5 pct.	12,7 pct.	14,2 pct.
AMP-marked				
Markedsandel	0,5 pct.	0,2 pct.	5,8 pct.	6,5 pct.
L&P-marked				

Kilde: Fusionsparternes oplysninger til Konkurrencestyrelsen baseret på data fra Forsikring og Pension.

Hovedaktørerne på L&P-markedet er blandt andre Danica Pension, PFA Pension, og Nordea Liv og Pension, mens det for AMP-markedet blandt andre er PensionDanmark, K.P./Sampension og Industriens Pension (IP). Størrelsesforholdet mellem aktørerne fremgår af tabel 2 og 3.

Tabel 2: Markedsandele på L&P-markedet i Danmark for de største aktører – 2007

Selskab	Markedsandel
Danica Pension	16,7 pct.
PFA	14,5 pct.
Nordea	9,7 pct.
PensionDanmark	9,6 pct.
Industriens Pension	6,5 pct.
K.P./Sampension	6,1 pct.

Kilde: Fusionsparternes oplysninger til Konkurrencestyrelsen baseret på data fra Forsikring og Pension.

Tabel 3: Markedsandele på AMP-markedet i Danmark for de største aktører – 2007

Selskab	Markedsandel
PensionDanmark	[15 – 25 pct.]
Industriens Pension	[10 – 20 pct.]
K.P./Sampension	[10 – 20 pct.]
Pensam Liv	[0 – 10 pct.]
Lærernes Pension	[0 – 10 pct.]
Magistrenes (MP)	[0 – 10 pct.]

Kilde: Fusionsparternes oplysninger til Konkurrencestyrelsen baseret på data fra Forsikring og Pension.

På indkøbsmarkederne kan pensionsselskabernes markedsandele for forsikringsadministration opgøres på samme måde som på L&P-markedet, idet alle selskaber har mulighed for selv at varetage forsikringsadministrationen. Derudover findes der en række udbydere af forsikringsadministrative ydelser, som helt eller delvist administrerer arbejdsmarkedspensioner. Som tidligere beskrevet vil aftalen mellem PHI og PNN og AP PensionService A/S ophøre ultimo 2009, hvorefter forsikringsadministrationen vil varetages af IP. Hvorvidt et indkøbsmarked for forsikringsadministrationsydelser kan opdeles yderligere, lader Konkurrencestyrelsen stå åbent, da det ikke har betydning for vurderingen af fusionen.

Tabel 4: Markedsandele for de største forsikringsadministrationsfællesskaber og IP på markedet for forsikringsadministration i Danmark – 2007

Administrationsselskab	Markedsandel
Sampension	6,1 pct.
Industriens Pension	5,8 pct.
PKA	5,6 pct.
Unipension (AP, PJD og MP)	2,6 pct.
PNN	0,5 pct.
PHI	0,2 pct.

Kilde: Fusionsparternes oplysninger til Konkurrencestyrelsen baseret på data fra Forsikring og Pension.

Med hensyn til markedsandele for formueforvaltere anfører selskaberne, at det er vanskeligt at opgøre disse, idet der er tale om et globaliseret marked, hvor der i givet fald skulle ske en opgørelse af kapitalforvaltere i en række lande. Udover pensionsselskaber opererer der en række andre aktører som pengeinstitutter, investeringsselskaber mv. på indkøbsmarkedet for formueforvaltning. Selv ved en snæver markedsafgrænsning, vil fusionsparternes markedsandele dog være små, set i lyset af parternes markedsandel på L&P-markedet.

Stillingtagen til hvorvidt markedet for formueforvaltning vil kunne afgrænses mere snævert, er imidlertid ikke nødvendig, da det ikke vil have betydningen for vurderingen af fusionen.

Vurdering

Det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at den konkurrencemæssige virkning på både AMP-markedet og L&P-markedet vil være begrænset.

På L&P-markedet stiger HHI-indekset i kraft af fusionen med 10 point fra ca. 830 til 840 point, hvorfor fusionen mellem de tre selskaber ikke bidrager til en høj markedsconcentration. I den forbindelse fremgår det af EU-Kommissionens retningslinjer^[5] for vurdering af horisontale fusioner, at det er usandsynligt at EU-Kommissionen vil påvise horisontale konkurrencemæssige problemer ved et HHI-indeks på under 1.000 efter en fusion, og at sådanne markeder normalt ikke vil kræve en indgående undersøgelse

I kraft af fusionen vil IP være den næststørste aktør på AMP-markedet. Dog er der stadig tale om en relativ lav markedsandel og ændringen i HHI-indekset kan estimeres til højest ca. 40 point, gående fra ca. 1.060 til 1.100.^[6] Med en så beskeden ændring i markedsconcentrationen fremgår det ligeledes af EU-Kommissionens retningslinjer, at det er usandsynligt, at EU-Kommissionen vil påvise konkurrencemæssige problemer,, medmindre der forligger særlige omstændigheder, hvilket styrelsen vurderer ikke er tilfældet.

Det vurderes derfor, at den anmeldte fusion ikke vil give anledning til konkurrenceproblemer på hverken AMP eller L&P-markedet.

På markedet for indkøb af formueformueforvaltningsydelser har selskaberne en yderst begrænset markedsandel på et internationalt, måske globalt, marked. Selv ved en dansk afgrænsning af markedet vil fusionsparternes markedsandele være små, og den præcise geografiske afgrænsning er derfor ikke af betydning for vurderingen af fusionen. Styrelsen vurderer derfor, at den anmeldte fusion ikke giver anledning til konkurrenceproblemer på markedet for formueforvaltningsydelser.

Ligeledes finder Konkurrencestyrelsen, at ændringen i markedet for indkøb af forsikringsadministrative ydelser som følge af fusionen er begrænset. Det vurderes derfor, at den anmeldte fusion ikke vil give anledning til konkurrenceproblemer på dette marked.

Konklusion

Fusionen mellem Industriens Pensionsforsikring A/S, Pensionskassen for Nærings- og Nydelsesmiddelområdet og Pensionskassen for Håndværk og Industri med Industriens Pensionsforsikring A/S som det fortsættende selskab godkendes, da fusionen ikke hæmmer den effektive konkurrence betydeligt, jf. konkurrencelovens § 12 c, stk. 1, jf. stk. 2, 1. pkt.

^[1] Den 10. august 2009 offentliggjorde Konkurrencestyrelsen fusionen på sin hjemmeside og opfordrede samtidig tredjeparter til at komme med bemærkninger hertil senest den 21. august 2009 kl. 14:00. Konkurrencestyrelsen har ikke modtaget nogle henvendelser i den anledning.

[2] Jf. Konkurrencestyrelsens afgørelse vedr. fusion mellem B&A pension, HTS Pension og PKS Pension fra 3. maj 2005.

[3] Jf. Konkurrencestyrelsens afgørelse vedr. fusion mellem B&A pension, HTS Pension og PKS Pension fra 3. maj 2005.

[4] Se f.eks.: COMP/M.2676 Sampo/Varma Sampo/IF-Holding/JV (18.12.2001) og COMP/M.3035 Berkshire Hathaway/Concerium/GAUM/JV (28.02.2003).

[5] Retningslinjer for vurdering af horisontale fusioner efter Rådets forordning om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser. (EUT C 31 af 5. februar 2004, s. 5)

[6] Baseret på Konkurrencestyrelsens egne beregninger ud fra tilgængelige oplysninger.